

Originalveröffentlichung in: Cynarski, Stanisław ; Małkiewicz, Adam (Hrsgg.): *Studia z historii i historii sztuki*, Warszawa-Kraków 1989, S. 7-8 (Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne ; 89)
Online-Veröffentlichung auf ART-Dok (2023),
DOI: <https://doi.org/10.11588/artdok.00008530>

Flammans pro recto

11 sierpnia 1987 roku Profesor Karolina Lanckorońska rozpoczęła 90 rok życia. Z tej okazji grono historyków i historyków sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego pragnie zbiorem okolicznościowych prac złożyć należny hołd wybitnej uczoney w szczególnie sposób oddanej polskiej nauce i kulturze i dać wyraz najwyższemu uznaniu dla Jej owocnie od przeszło 60 lat rozwijanej działalności w służbie narodu polskiego.

Córka Karola Lanckorońskiego i Marii z domu Lichnowsky, urodzona w Buchberg koło Gars w Dolnej Austrii, wychowana w nieistniejącym dziś już pałacu przy Jacquin Gasse w Wiedniu, z francuskim jako językiem domowym, historyczka sztuki, uczennica Maxa Dvořáka, doktor filozofii Uniwersytetu Wiedeńskiego od 1926 r., dumny samouk polskości, habilitowana na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, gdzie w 1935 r. uzyskała «veniam legendi», od 2 lutego 1940 r. żołnierz Związku Walki Zbrojnej, a później Armii Krajowej, od 29 listopada 1942 do 1945 r. więzień Ravensbrück, piętnowana numerem 16076, razem z ks. prałatem Walerianem Meyszowiczem współżalozycielka 10 listopada 1945 r. Polskiego Instytutu Historycznego w Rzymie, nawiązującego do przedwojennego Towarzystwa Polskich Badań Historycznych, którego była sekretarzem, prezes utworzonej w 1967 r. Fundacji im. Lanckorońskich z Brzezia z siedzibą we Fryburgu Szwajcarskim, a od 1977 r. również i w Londynie, 29 maja 1983 r. Karolina Lanckorońska otrzymała tytuł doktora honoris causa najstarszego polskiego uniwersytetu.

Jeśli niniejszy zbiór zawiera prace z dwóch dziedzin: historii i historii sztuki, dzieje się tak dlatego, że w życiu naukowym Karoliny Lanckorońskiej obie te dziedziny wyznaczyły drogę Jej osiągnięciom i wielkości. Do wybuchu II wojny światowej była wybitnym badaczem nowożytnej sztuki włoskiej, przede wszystkim twórczości Michała Anioła. W roku 1945 losy Kraju tak Nią pokierowały, że się dobrowolnie wyrzekła ukochanych badań nad sztuką, by owocniej służyć nauce i kulturze polskiej.

W laudacji związanej z uroczystym wyróżnieniem Karoliny Lanckorońskiej tytułem doktora honoris causa Dziekan Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego trafnie podniósł, że się nie da przecenić znaczenia i wartości największej w dziejach polskich badań historycznych serii wydawniczej źródeł do historii Polski „Elementa ad fontium editiones”, a powołała je do życia i utrzymuje i pomnaża siłą własnego umysłu, charakteru i serca, a także własnym sumptem Profesor Karolina Lanckorońska.

Tak się złożyło, że w okresie międzywojennym zarysowała się przed Karoliną Lanckorońską możliwość uzyskania katedry historii sztuki w Uniwersytecie Jagielloń-

skim. Starani w tej sprawie z różnych względów nie podjęła. Tym większą natomiast radość sprawiło Jej otrzymanie od Alma Mater Jagiellonica doktoratu honoris causa, gdyż swego czasu za naukowe osiągnięcia wyróżniony nim został Jej ojciec Karol Lanckoroński. Radość ta jest również radością i dumą polskiej humanistyki.

Ostatnia z wielkiego i zasłużonego Polsce rodu Lanckorońskich z Brzezia, herbu Żadora, Karolina Lanckorońska żyje i działa z najgłębszą wiarą w znaczenie tradycji, którą całym swoim jestestwem współtworzy. Jak sama, osadzona we Lwowie w więzieniu w listopadzie 1942 r. stwierdziła:

«My jesteśmy niczym, tylko pochodnię Platona musimy przekazywać... Wtedy stajemy się ogniwem łańcucha, który zespala świat. To jest naprawdę tradycja».

We wszystkim, co czyni, pozostaje Karla wierna rodowemu wezwaniu: «FLAMMANS PRO RECTO».

Ad multos annos!